

Миланка Јузбашић

Приче испод старог храста

Приче са задацима за разумевање прочитаног текста

Илустровала Натали Тркуља

Драги читаоче!

Док будеш читао ове приче, настале усред храстове шуме, надамо се да ћеш препознати љубав према породици и љубав према природи, јер оне су биле главна инспирација за њихово настајање.

Драги родитељи!

Ако је дошло време да уведете дете у свет читања, одабрали сте прави начин.

Приче испод старог храста представљају збир ведрих и поучних прича, чији су носиоци деда Бане и његови унуци. Јована и Алекса, проводећи време са дедом у природи, развијају љубав према свим њеним становницима.

Уз сваку причу налазе се захтеви, који младом читачу служе да лакше разуме оно што је прочитао.

Надамо се да ћете уживати у причама насталим испод старог храста.

О илустратору

Дугогодишње дружење са децом за Натали Тркуљу представља неисцрпну инспирацију за њено стваралаштво.

Аутор је неколико уџбеника, многобројних илустрација, песама, прича, поема и драмских текстова, чији су учесници и читачи првенствено деца.

Садржај

Захвални храст

Замка

Лане у невољи

Повратак у гнездо

Спашени лептир

Усамљени Гиле

Алекса и Јована

Решења

Игра речи

О аутору

Миланка Јузбашић је за време свог учитељског стажа испратила неколико генерација, које су јој биле велика инспирација за многе пројекте.

Осим што ради као учитељ, она пише песме, приче, белетристичка штива, обавезне и необавезне уџбенике за ниже разреде основне школе.

Такође израђује дидактичке друштвене игре, те дизајнира и припрема различите едукативне часописе и рекламне садржаје.

“Приче испод старог храста” имају за циљ да младим читачима приближе писану реч уводећи их у свет где се књига воли.

Читање са захтевима

ПРИЧЕ ИСПОД СТАРОГ ХРАСТА

МИЛАНКА ЈУЗБАШИЋ

ЗАХВАЛНИ ХРАСТ

Јесен је. То је оно шуштаво и шушкаво време. Оближњу шуму јесен најлепше обуче. Тада се у њеним бојама живи свет љуљушка, њише, окреће и шушори, све до зиме. У свакој шуми, па тако и у овој, живи јеж.

Наш јеж се затекао испод великог храста. Док се протезао пре јутарње шетње, случајно је ударио о жир.

- Извини! – збунио се јежић Бодља.

Жир је ћутао.

- Хоћеш ли да се играмо? – упитао је. – Ја сам Бодља.

Жир је и даље ћутао, опружен близу стабла.

Тишину је прекинуло шуштање лишћа. Бодља није знао одакле долази тај звук. Уплашено је гледао око себе! Није ни сањао да би неко могао да му се јави из крошње старог храста.

- Тужан је јер се одвојио од мајке - рекао је кос Црни, док је слéтао на грану изнад њих. – Немој да му досађујеш!

- Ја сам само хтео да се поиграм са њим и стекнем новог пријатеља – објашњавао је уплашени Бодља.

- Бићу ти ја пријатељ! – свечано је изјавио Црни.

Бодља је од среће почео да се котрља око храстовог дебла тако брзо да се Црном завртело у глави.

- Завртело ми се у глави од твог котраљања - шаљиво је рекао.

- Заустави се!

Задихан, Бодља је једва изустио:

- Срећан сам што сам нашао пријатеља... Чега ћемо да се играмо?

- Најпре помозимо жиру да нађе нову кућу – одговорио му је Црни.

Бодља се досетио. Откотрљао је жир до оближњег пања и положио га поред маховине. Почео је хитро да сакупља лишће, како би га покрио и заштитио од хладноће и гладних животиња.

- Црни, откини неколико листова! – одлучно га је замолио Бодља.

Црни је вешто откидао листове и бацао их на земљу.

Кад су звршили, јеж се наслонио на корен храста, који је провиривао испод земље, да се одмори. Црни је слетео да види нову сигурну жиреву кућицу. Одједном су одозго зачули необични звук. Обузео их је страх. Било им је драго што су заједно.

- Шта се дешава? – уплашено је питао Бодља, полако узмичући.
- Не знам... као да храст хоће нешто да нам каже... - дрхтавим гласом проговорио је Црни.

Звук је постајао све ближи и јачи. Њихов страх је растао. Одједном, гране храста су се спустиле до земље и полако загрлиле Црног и Бодљу. Њихов страх је полако нестао, кад су схватили да им се храст захваљује. Био је тужан што је изгубио још један жир, али захвалан Бодљи и Црном што су му помогли да добије прилику за нови живот.

ЗАМКА

Снежни покривач је прекрио шуму. Многи становници утонули су у сан или уживају у топлим скровиштима пуним хране.

Из шумареве куће веју облаци дима, док шумар Бане дрема поред камина у столици за љуљање.

- Све је мирно и успавано већ данима - размишљао је шумар, не слутећи да је стварност тренутно сасвим другачија.

Недалеко од старог храста, кос Црни је угледао забринутог вука Бонија.

- Зашто си тужан? – упитао га је пријатељски .

- Вучица је заглавила ногу у оборено распукло дебло – одговорио је Бони, гледајући одакле му се јавља кос. – Не могу сам да је спасем. Обишао сам шуму и нико не жели да нам помогне.

Кос је слетео на нижу грану да га вук види.

- Покушаћу да ти помогнем – понудио се Црни када је чуо у каквој се невољи нашла вучица Биса.

Биса је свима у шуми добро позната као добра и племенита, без обзира што то није одлика вукова.

Обрадовала се када је видела кога је Бони довео.

- Само је Црни хтео да нам помогне – тужно је рекао Бони.

- Заправо... он је угледао мене, док сам лутао шумом.

Црни је проценио да им треба боља помоћ и досетио се.

- Знам ко ће да нам помогне!

- Ко? – болно је упитала вучица.

- Шумар Бане! – поносно рече Црни, срећан што је пронашао решење.

- Он је човек! – закључи забринуто Бони. – Људи се плаше вукова и не воле нас.

- Претерујеш! Шумар свима помаже! - није одустајао Црни од своје намере.

Помало љут, настави да га критикује:

- Нисте ни ви вукови цвећке! Трчите за сваким кога можете да поједете.

Бони се ућутао, схвативши да су на лошем гласу. - Ако је тако - размишљао је у себи - ко ће онда да нам помогне?

- Црни, доведи шумара! – рече одлучно вучица. – Ако ми он не помогне, остаћу овде завејана снегом и тек онда ми нема спаса.

Не слутећи шта се дешава у шуми, шумар се и даље одмарао у својој столици. У неко доба чуо је буку на прозору.

Црни је упорно лупао кљуном по стаклу, све док шумар није кренуо за њим.

Угледао је непознате трагове поред стазе. Било их је неколико. Једни су вучји, а други људски.

- Ово не слути на добро! – гласно је размишљао шумар. – Опет су кренули у криволов.

Црни је нервозно облетао око шумара, не знајући како да га натера да пожури.

Угледавши вучицу, шумар је закључио да људска похлепа доприноси патњи становника његове шуме.

- Будите мирни – саветовао их је Црни. – Он је добар човек и помоћи ће вам.

Бони се помери неколико корака уназад, дајући до знања шумару да га неће напасти.

- Како си се заглавила у дебло? – питао је шумар вучицу, као да је очекивао да ће му одговорити. – Сигурно си бежала пред криволовцима.

Одвојио је распукло деблео и извукао вучици ногу.

- Полако, полако... – тихим гласом је умиривао. - Ставићу и мало завоја. Вучица је била мирна као да га разуме.

Када је завршио превијање, померио се уназад. Сачекао је да крену и да осмотри како вучица хода. После неколико корака Бони и Биса су се окренули и дугим погледом захвалили шумару.

Кос је испратио шумара до куће и наставио лет који је започео пре него што је угледао вука.

ЛАНЕ У НЕВОЉИ

Шумар Бане живи у кућици поред старог храста. Он чува шуму и храни њене становнике.

Јована и Алекса су његова унучад. Они често посећују свога деду. Помажу му у прављењу кућица за птице и припремању хране за животиње. Заједно обилазе шуму. Воле да шетају шумом и посматрају животиње које су се већ навикле на њихово присуство.

Кренули су и данас у обилазак шуме. Морали су да поправе јасле. Одједном је Јована чула чудан звук. Кренула је у правцу одакле је тај звук долазио.

- Алекса! Деда!- позвала их је.

Пронашла је беспомоћно лане уплетено у жицу.

- Жица у шуми! – чудила се Јована.

Није знала шта да уради. Ланету је хитно била потребна помоћ. Жица око његовог врата стезала се због неуспелих покушаја да се ослободи.

- Јована, помери се од ланета! Може случајно да те удари! - повикао је деда, док је с Алексом трчао до њих.

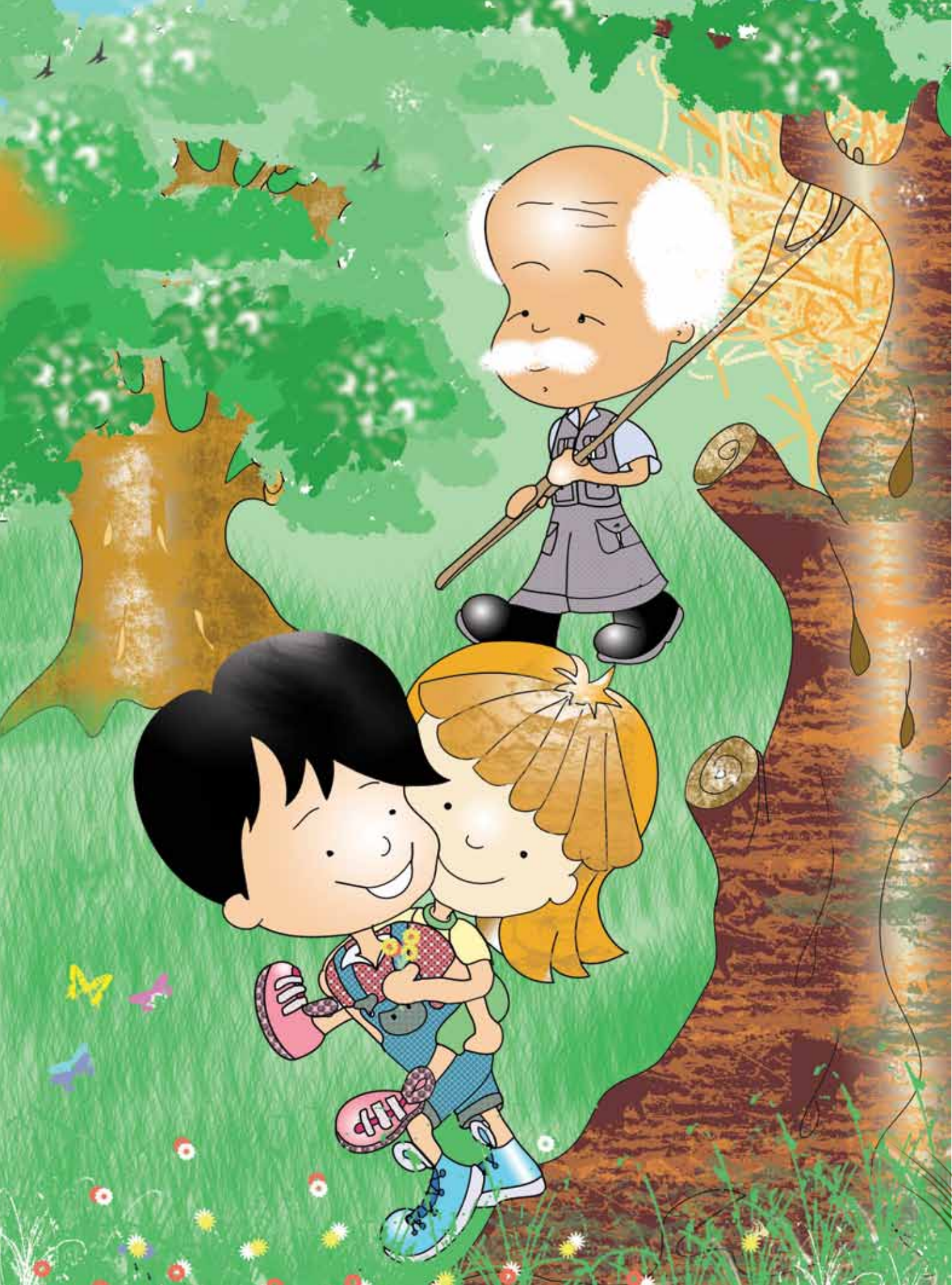
Алекса је био запањен призором.

- Како да му помогнемо? – гледао је у лане, па у деду. – Како, деда?

- Донеси ми ранац. Оставио сам га код јасала.

- Пожури! – довикнуо је деда за њим.

Полако је пришао ланету. Покушао је да га смири, како се не би још више уплео у жицу.

- Могу ли сада да га додирнем? – молећиво је гледала Јована деду.

Деда се насмешио, срећан што његова унучад воле животиње.

- Сада можеш, држим га.
- Сав дрхти – приметила је Јована. – Уплашио се за живот!
- Неко је бацио жицу у шуму. То је људска немарност! – љутито је рекао деда.

Алекса је донео ранац у којем су биле маказе. Деда је пресекао жицу која је претила да угуши лане.

Лане је и даље стајало поред њих. Није се више плашило. Хтело је да остане са својим спаситељима. Јована га је загрлила, а Алекса је тужно гледао деду.

- Добро, добро... Сместићемо га на неколико дана у шталу – рекао је озбиљно деда. – Када ојача, мораћемо да га пустимо. Његова породица ће да брине због њега.

Деца су била пресрећна због новог другара. Знала су да ће му ових дана бити потребна помоћ, како би се опоравило. За шуму треба бити што спремније.

Кренули су мирно кући, задовољни што су успели да спасу једно недужно биће. Такође су били свесни да им неће бити лако растати се од маленог пријатеља.

ЈОВАНА И АЛЕКСА

Деда Бане је седео испред куће на столици за љуљање. Остарио је у шуми, пронашао је сваку њену стазу, открио је или направио скровишта њеним становницима, који су навикли на његов корак и глас.

Смех Јоване и Алексе га је прекинуо у размишљању и лутању по протеклим годинама. Играли су се са ланетом које често долази код њих. Деда их је поносно посматрао. Покушавали су да доведу лане до сена у јаслама.

- Децо, уплашен је! – довикнуо им је деда. – Ви сте његови спасиоци, али он ипак има страх од људи.

- Јована, дођи – позвао ју је Алекса и кренуо према деди. – Пустимо га да сам дође до јасала!

Седели су поред деде на дрвеним степеницама. Посматрали су лане које је јело припремљено сено. Одједном је осетило мајку. На њен позив, лане их је погледало као да се опрашта, и нестало у густом жбуњу.

- Вратиће се он... – размишљао је деда наглас.

Кренули су у радну шењу шумом. Проверавали су има ли сена у свим јаслама и да ли је нека породица добила новог члана. Посебну пажњу су обраћали на замке за животиње, које врло често постави човек.

Јована није могла да сакрије своју тугу. Она и Алекса ће ускоро у град код својих родитеља.

- Деда, да ли ми можемо дуже да останемо са тобом? – изустила је помало несигурно.

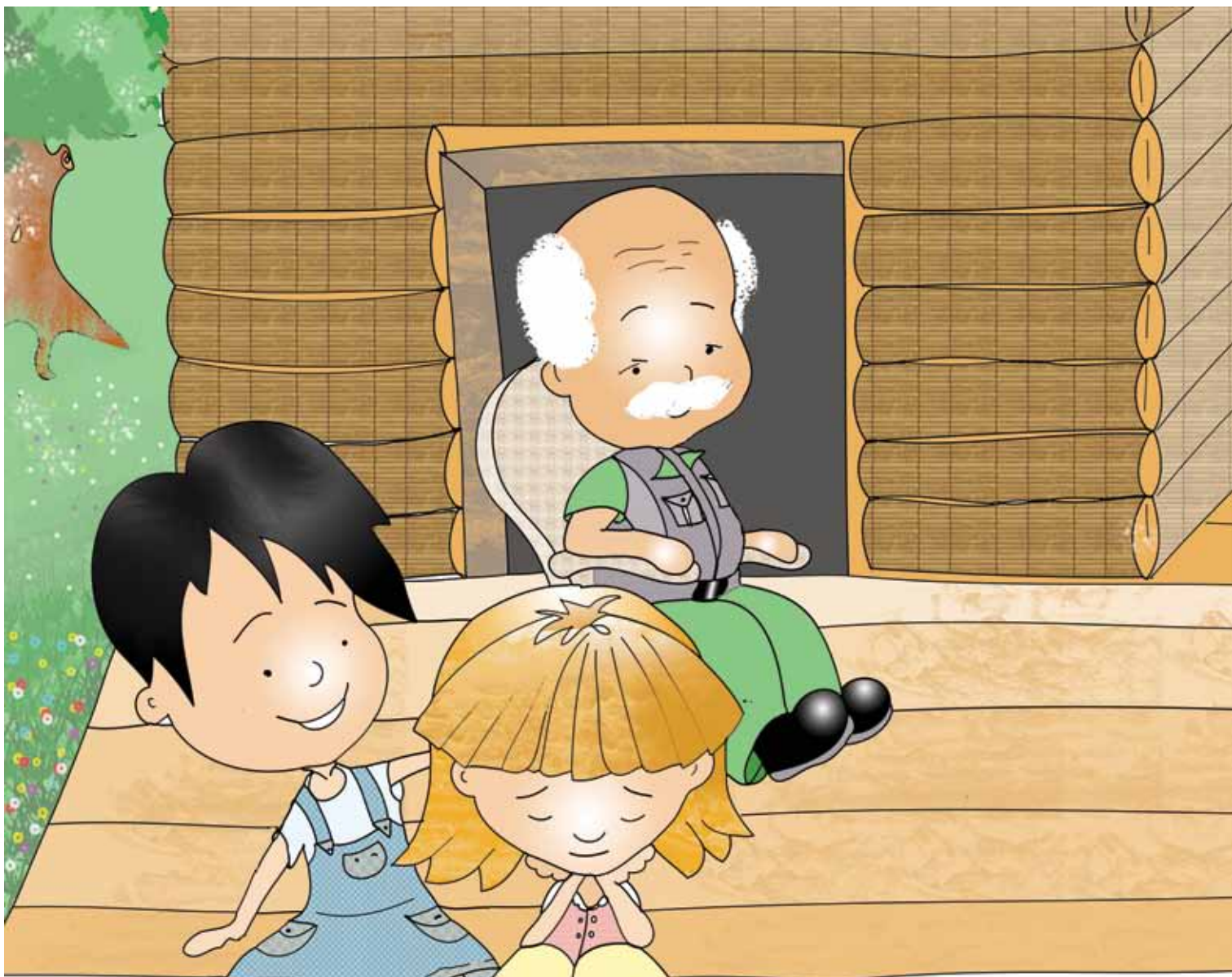
- То би било лепо! – одмах је додао Алекса, знајући шта мучи његову сестру, јер и њему се није одлазило од деде и шуме.

Јована и Алекса су сели на пањ поред старог храста. Гледали су око себе, знајући да их ускоро чека растанак са прелепом природом.

Деди је такође било тешко. Навикао се на њих и пријало му је друштво унучића. Била су то добро васпитана, послушна и вредна деца.

Сео је поред њих и саветовао их:

- Ви имате обавезу да идете у школу, као и ја да чувам шуму
- почео је деда да објашњава, нимало једноставну новонасталу ситуацију.

- У праву си, деда – рекао је Алекса после дужег размишљања.
– Сви имају своје обавезе. И животиње имају обавезе!

- Да иду у школу? – упитала је Јована помало иронично, свесна да су у праву.

- Не, него да сакупљају храну, праве скровишта... - почео је стрпљиво да објашњава Алекса.

- Децо! Брзо ће да прођу школски дани. Чекаће вас ваши пријатељи. Чекаће вас шума.

Обоје су загрлили деду.

Наставили су шетњу у тишини, свако у својим мислима. Уживали су још пар дана у мирису шуме, њеним звуковима и непрегледној лепоти, која је многим пружила уточиште.

Читање са захтевима

- интересантне приче са узбудљивим садржајем
- занимљиви задаци који се решавају ради провере разумевања текста
- игра речи
- за децу од 7 година

У шуми се увек нешто дешава!

Њени становници често се нађу у авантурама из којих не могу сами да се спасу. Њихове авантуре су допринеле да се развију посебна пријатељства између људи и животиња као и међу самим становницима шуме.

Шумар Бане, Јована и Алекса увек долазе у последњем тренутку да би уз свестрану помоћ животиња спасили авантуристу у невољи .

